

TUNNUSTUS

Arkikielessä tunnustus tuo useimmiten mieleen vain parannuksen sakramentin ja rippituolin. Tämä tavanomainen merkitys on kuitenkin itsekin vain johdannainen ja hyvin erityinen merkitys. Tunnustus on sekä Vanhassa että Uudessa testamentissa ja niiden pyhiä, jotka tunnustavat uskonsa, kristillisessä traditiossa ensisijaisesti Jumalan suuruuden ja hänen pelastavien tekojensa julistamista, julkinen ja virallinen uskontunnustus häneen ja hänen toimintaansa; ja syntisen tunnustus on tosi vain, jos se julistaa Jumalan pyhyyttä.

Uskontunnustus on uskonnollisen ihmisen olennainen asenne. Se ei välttämättä liity eriteltyyn tietoon eikä Jumalan tekojen täydelliseen luettelemiseen, mutta se merkitsee ennen kaikkea käytännöllistä asennetta: avoimuutta ja vastaanottavaisuutta hänen aloitteilleen. Näin oli pappi Eelin kohdalla, kun hän tunnusti sekä poikiensa synnin että Jumalan suuruuden: ”Hän on Jahve” (1. Sam. 3:18). Tunnustus johtaa näin tavallisesti Jumalan tuntemisesta siihen reaktioon, jonka tämän tiedostamisen tulee herättää: kiitoksenantoon. Se on kiitoksenannon ja ylistyksen oikeutus ja julkinen ilmaus (Ps. 22:23). Niiden tavoin tunnustus osoitetaan siis suoraan Jumalalle, toisin kuin todistus, jonka kohteena ovat myös Jumalan teot mutta joka suuntautuu ensisijaisesti ihmisille.

VT

1.. Jumalan nimen tunnustaminen. Tunnustus, kiitoksenanto, ylistys ja siunaus liittyvät jatkuvasti toisiinsa. Niiden lähtökohtana ovat Jumalan teot; tapahtumien kuvaus on tunnustuksen keskeinen osa. Vanhimmat kaavat ovat lyhyitä; niitä käytettiin jumalanpalveluksessa Jumalalle annettuina arvoniminä. Jahve on ensisijaisesti hän, ”joka toi Israelin pois Egyptin maasta” (5. Moos. 6:12; 8:14...), yleisimmän kaavan mukaan; hän on myös ”isien Jumala” (2. Moos., 5. Moos., Aik.); myöhemmin hänestä käytetään nimitystä ”hän, joka vannoi antavansa [maan] isillesi” (5. Moos. 1:8, 35). Lopulta aletaan kuvata yksityiskohtaisesti pelastushistoriaa (5. Moos. 26:3–9); keskuksena olevan Eksoduksen yhteyteen liittyvät lupaukset, valinta ja liitto. Tämä kehitys ilmaistaan edelleen konkreettisin sanoin: ”minun kallioni, minun voimani, minun pelastukseni”. Silloinkin kun tunnustetaan, ettei Jumalan vertaista ole (2. Moos. 13:11; Ps. 18:32), kyse on hänen historiallisesta toiminnastaan eikä filosofisesta pohdinnasta hänen olemuksestaan. Näin täytetty velvollisuus hänen suurta nimeään kohtaan (Jer. 10:6; Ps. 76:2) turvaa muiston säilymisen ja Israelin uskon välittymisen (5. Moos. 6:6–9).

Esikristillinen juutalaisuus pysyy uskollisena tälle traditiolle. Se tunnustaa joka päivä uskonsa yhdistämällä kolme Pentateukin jaksoa, joista ensimmäinen vahvistaa perustavan uskon yhteen Jumalaan, joka on tehnyt liiton Israelin kanssa (5. Moos. 6:4–5).

2.. Syntien tunnustaminen. Syntien tunnustaminen merkitsee syvimmiltään sitä, että jokainen rikkomus tehdään Jahvea vastaan (3. Moos. 26:40), myös lähimmäistä vastaan tehdyt rikkomukset (3. Moos. 5:21; 2. Sam. 12:13–14). Synti estää niitä suhteita, joita Jumala tahtoo luoda ihmiseen. Kun syyllinen itse kiistää tekonsa ja tunnustaa vastuunsa siitä — yksilönä (Sananl. 28:13) tai yhteisönä (Neh. 9:2–3; Ps. 106) —, teosta, jolla hän on asettunut Jumalaa vastaan, hän vahvistaa uudelleen Jumalan loukkaamattomat oikeudet, jotka hänen syntinsä oli asettanut kyseenalaisiksi. Kun nämä oikeudet, jotka perustuvat erityisesti Jumalan aloitteesta syntyneeseen liittoon, on palautettu voimaan, hän saa anteeksiannon (2. Sam. 12:13; Ps. 32:5), ja katkeaa hajaannus, joka syöksee koko kansan onnettomuuteen (Joos. 7:19–53).

UT

1.. Jeesuksen Kristuksen tunnustaminen. Vaikka uskovien teko pysyy olennaisesti samana, hänen uskontunnustuksensa kohde muuttuu perusteellisesti. Jumalan suuruus tulee ilmi kaikessa loistossaan. Israelin vanhimmat uskontunnustukset (5. Moos. 26:5; Joos. 24:2–13) palauttivat mieleen Egyptistä lähdön tapahtumat. Mutta Kristuksen aikaansaama vapautus ulottuu koko ihmiskuntaan; se tuhoaa ihmisen pahimman vihollisen, hänen sisällään kalvavan synnin. Se ei ole enää väliaikainen, kuten menneisyyden kansalliset pelastukset, vaan lopullinen pelastus.

Pietarin (Matt. 16:16 rinn.; Joh. 6:68–69) ja sokeana syntyneen (Joh. 9:15–33) uskontunnustukset osoittavat, että tämä usko syntyy elävästä yhteydestä Jeesus Nasaretilaiseen. Kirkossa Jeesus on uskontunnustuksen kohde kuolemassaan ja ylösnousemuksessaan, pelastuksen draaman keskeisenä toimijana. Tämä ilmenee alkukirkon kaavoissa ”Maranata” (1. Kor. 16:22) ja ”Jeesus on Herra” (1. Kor. 12:3; Fil. 2:11), jotka tiivistävät uskontunnustuksen ja toimivat liturgisina ylistyshuutoina. Saarnaamisessa kaavamaisen mallin (kerygma) mukaan julistettu uskon kohde ilmaistaan myös uskontunnustuksen luonnoksessa (1. Kor. 15:3–7) ja liturgisissa hymneissä (1. Tim. 3:16). Jeesus tunnustetaan ainoaksi Pelastajaksi (Ap. t. 4:12), Jumalaksi (Joh. 20:28), tulevan maailman tuomariksi (Ap. t. 10:42), Jumalan lähettämäksi ja meidän Ylipapiksemme (Hepr. 3:1). Kun uskossa liitytään häneen, jonka Jumala antaa maailmalle Messiaana ja Pelastajana, kristityn tunnustus kohdistuu itse Jumalaan.

Ei riitä, että sana otetaan vastaan ja se pysyy meissä (1. Joh. 2:14). Se on tunnustettava. Joskus tällä tarkoitetaan pelkkää uskon tunnustamista vastakohtana sen kieltämiselle, joka ei usko Jeesuksen lähettämiseen (1. Joh. 2:23); useimmiten kyse on kuitenkin, kuten luonnollista on, julkisesta julistamisesta. Se on välttämätöntä pelastuksen saavuttamiseksi (Room. 10:9–10) ja suotavaa kaikkina aikoina (Hepr. 13:15). Sen esikuvana on Jeesuksen tunnustus,

jossa hän todisti totuudesta (Joh. 18:37; 1. Tim. 6:12–13). Tunnustus liittyy kasteeseen (Ap. t. 8:37), ja tietyt tilanteet vaativat sitä erityisesti, esimerkiksi sellaiset, joissa vaikeneminen vastaisi Jeesuksen kieltämistä (Joh. 9:22). Vainoista huolimatta usko on tunnustettava tuomioistuimissa Pietarin tavoin (Ap. t. 4:20), ja marttyyrikuolemaan asti Stefanoksen tavoin (Ap. t. 7:56), sillä muuten Jeesus kieltää ihmisen Isänsä edessä (Matt. 10:32–33; Mark. 8:38), jos tämä on pitänyt ihmisiltä saatua kunniaa Jumalalta tulevaa kunniaa tärkeämpänä (Joh. 12:42–43). Valitut jatkavat Jumalan (Ilm. 15:3–4) ja Jeesuksen (Ilm. 5:9) tunnustamista taivaassa.

Koska aito tunnustus on Jumalan toiminnan kaikumista ihmisessä ja suuntautuu takaisin hänen luokseen, Jumalan Henki saa sen aikaan meissä (1. Kor. 12:3–5; 1. Joh. 4:2–3), erityisesti silloin, kun hän herättää sen vainoajien tuomioistuimissa (Matt. 10:20).

2.. Syntien tunnustaminen. Uudessa testamentissa ei näytä olevan todistusta siitä, että synnit tunnustettaisiin ihmiselle, joka on saanut vallan antaa ne anteeksi. Veljellinen ojennus ja yhteisön varoitus pyrkivät ensisijaisesti saamaan syyllisen tunnustamaan ulkonaiset rikkomuksensa (Matt. 18:15–18). Jaak. 5:15–16:n kehoitus tunnustaa synnit toisilleen saattaa perustua juutalaiseen käytäntöön, eikä 1. Joh. 1:9 täsmennä, missä muodossa välttämätön tunnustaminen tulee tapahtua.

Syntien tunnustaminen on kuitenkin aina katumuksen merkki ja anteeksiannon tavanomainen edellytys. Johannes Kastajan luo tulevat juutalaiset tunnustavat syntinsä (Matt. 3:6 rinn.); Pietari tunnustaa olevansa syntinen ja arvoton lähestymään Jeesusta (Luuk. 5:8), ja kuvatessaan tuhlaajapojan katumusta Jeesus sisällyttää siihen tämän synnin tunnustamisen (Luuk. 15:21). Tämä tunnustus, jonka Sakkeus ilmaisee sanoin (Luuk. 19:8), syntinen nainen elein (Luuk. 7:36–50) tai aviorikoksesta tavattu nainen vaikenemalla ja puolustautumatta (Joh. 8:9–11), on Jeesuksen antaman anteeksiannon edellytys. Tästä alkaa sakramentaalinen synnintunnustus. Jokainen ihminen on syntinen ja hänen on tunnustettava se, jotta hänet puhdistettaisiin (1. Joh. 1:9–10). Oman arvottomuuden tunnustaminen ja huulten tunnustus saavat kuitenkin arvonsa sydämen katumuksesta, ja Juudaksen tunnustus on turha (Matt. 27:4).

3. Niinpä kummankin liiton aikana sekä se, joka tunnustaa uskonsa pelastavaan Jumalaan, että se, joka tunnustaa syntinsä, vapautuvat kumpikin synnistä uskon kautta (Gal. 3:22). Heissä toteutuu sana: ”Uskosi on pelastanut sinut” (Luuk. 7:50).

PS

Katso myös: → Kiitoksenanto – Palvonta – bapteme IV 3 – benediction II 2.3, III 5, IV – cendre – culte – desseinde-dieu AT I, III – election AT I z fêtes – foi – jesus-nom-de ili Jésus-Christ II 1 a – Kieli – Huulet 2 – Ylistys – martyr – Anteeksianto I, IX 3 – Parannus ja kääntymys – Vastuu 4 – seigneur – silence 2 – temoignage AT III ; NT II, III